

HDQ-001-014303 Seat No. _____

M. A. (Sem. III) (CBCS) Examination

November / December – 2017

Sanskrit : Paper - CCT - 09

(Linguistics) (महाभाष्य – पस्पशाहिनक)

(Old Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 014303

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

१ नीचेनामांथी कोष्ठपक्षे गद्यभंडनं आवश्यक समञ्जति साधे भाषांतर करो : १४
1 Explain fully any **two** of the passages translation : 14

(१) केषां शब्दानाम् । लौकिकानां वैदिकानां च । तत्र लौकिकास्तावत् । गौरवश्चः पुरुषो हस्ती शकुनिर्मृगो ब्राह्मण इति । वैदिकाः खल्वपि । शंनो देवीरभिष्टये । इषे त्वोर्जे त्वा । अग्निमीळे पुरोहितम् । अग्न आयाहि वीतय इति ।

(२) उक्तः शब्दः । स्वरूपमप्युक्तम् । प्रयोजनान्ययुक्तानि । शब्दानुशासनमिदानीं कर्तव्यम् । तत्कथं कर्तव्यम् । किं शब्दोपदेशः कर्तव्य आहोस्विदपशब्दोपदेश आहोस्विदुभयोपदेश इति ।

(३) अथ द्रव्ये पदार्थे कथं विग्रहः कर्तव्यः । सिद्धे शब्देऽर्थ संबन्धे चेति । नित्यो ह्यर्थवतामथैर भिसंबन्धः ॥ अथवा द्रव्य एव पदार्थ एष विग्रहो न्याय्यः सिद्धे शब्देऽर्थे संबन्धे चेति । द्रव्यं हि नित्यमाकृतिरनित्या ।

(४) किं पुनस्तत्त्वम् तद्भाव स्तत्त्वम् । आकृतावपि तत्त्वं न विहन्यते ॥ अथवा किं न एतेनेदं नित्यमिदमनित्यमिति । यन्नित्यं तं पदार्थं मत्वैवैष विग्रहः क्रियते सिद्धे शब्देऽर्थे संबन्धे चेति ॥

२ शब्दानुशासनना प्रयोजनो यथो. १४

2 Discuss the शब्दानुशासनस्य प्रयोजनानि. 14

अथवा / OR

२ व्याकरणशब्दनी परिभाषा समञ्जवो. १४

2 Explain – व्याकरणस्य परिभाषा. 14

- ૩ અર્થ પરિવર્તનના કારણો સવિસ્તૃત સમજાવો. ૧૪
- 3 Explain in detail the causes of changes in meaning. 14
- અથવા / OR**
- ૩ વાક્યના વિવિધ પ્રકારો સદષ્ટાંત સમજાવો. ૧૪
- 3 Explain with illustrations the kinds of a sentence. 14
- ૪ ભાષાઓનું આકૃતિમૂલક વર્ગીકરણ વર્ણવો. ૧૪
- 4 Describe the morphological classification of the languages. 14
- અથવા / OR**
- ૪ 'સતમ્' અને 'કન્તુમ્' વર્ગ વચ્ચેનો ભેદ દર્શાવી તેમાં સમાવેશ પામતી ભારત-યુરોપીય ભાષાઓ વિશે પરિચયાત્મક નોંધ લખો. ૧૪
- 4 Show the difference between the 'સતમ્' and 'કન્તુમ્' groups and write an introductory note on the Indo-European languages falling under them. 14
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે નોંધ લખો : ૧૪
- 5 Write short notes on any **two** of the following : 14
- (૧) ગ્રીમનિયમ ।
- (1) Grimm's law
- (૨) પારિવારિક વર્ગીકરણ
- (2) Genealogical of Historical Classification
- (૩) ભાષા અને બોલી વચ્ચે અંતર
- (3) Difference between language and dialect
- (૪) આચારે નિયમ : ।